T?bbi Yapay Zeka Haz?rbulunu?luk Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *T?bbi Yapay Zeka Haz?rbulunu?luk Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31610

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

T?bbi Yapay Zeka Haz?rbulunu?luk Ölçe?i (TYZHÖ), ?ngilizce orijinal ad?yla Medical Artificial Intelligence Readiness Scale for Medical Students (MAIRS-MS), t?p fakültesi ö?rencilerinin t?pta Yapay Zeka (YZ) entegrasyonuna yönelik haz?rbulunu?luk düzeylerini, bilgi ve tutumlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? özgün bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, ö?rencilerin **YZ uygulamalar?**, veri bilimi ve istatistik gibi temel kavramlara olan hakimiyetlerini ve bu teknolojilerin gelecekteki klinik pratiklerine etkisine dair alg?lar?n? de?erlendirmeyi hedefler.

2021 y?l?nda Karaca, Çal??kan ve Demir taraf?ndan geli?tirilen bu araç, t?p e?itiminde h?zla artan dijitalle?me ve YZ kullan?m?na uyum sa?lamak için ö?rencilerin mevcut durumlar?n? belirlemede kritik bir rol oynamaktad?r. Ölçek, kapsaml? geçerlik ve güvenirlik çal??malar? sonucunda t?p ö?rencileri popülasyonu için uygun ve sa?lam bir yap? göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

T?bbi Yapay Zeka Haz?rbulunu?luk Ölçe?i, Yapay Zeka, T?p Ö?rencileri, Haz?rbulunu?luk, Ölçek Geli?tirme, T?p E?itimi, Veri Bilimi.

Yazarlar

O?uz Karaca, Süleyman Ayhan Çal??kan, Kemal Demir.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, t?p e?itimi gören ö?rencilerin, gelecekteki kariyerlerinde kaç?n?lmaz olarak kar??la?acaklar? t?bbi yapay zeka teknolojilerine ne kadar haz?r olduklar?n? bilimsel yöntemlerle belirlemektir. Bu haz?rbulunu?luk seviyesinin ölçülmesi, e?itim kurumlar?na müfredatlar?n? ve pedagojik yakla??mlar?n? YZ ça??n?n gerekliliklerine göre yeniden ?ekillendirme konusunda somut veriler sunar.

Ölçek, ö?rencilerin sadece teknik bilgi düzeylerini de?il, ayn? zamanda YZ'ye kar?? olan tutumlar?n?, etik alg?lar?n? ve ö?renme motivasyonlar?n? da dolayl? olarak de?erlendirerek, t?p e?itiminde YZ entegrasyonu için gerekli altyap?y? analiz etmeyi amaçlam??t?r.

Yap? (Construct)

T?bbi Yapay Zeka Haz?rbulunu?luk Ölçe?i, ö?rencilerin YZ ile ilgili bilgi, beceri ve tutumlar?n? kapsayan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Ölçek toplam 22 maddeden olu?makta olup, bu maddeler dört ana alt boyutta toplanm??t?r. Bu alt boyutlar, ö?rencilerin **temel veri ve istatistik bilgisi**, YZ'nin t?bbi uygulamalar?na yönelik fark?ndal???, ö?renmeye aç?kl??? ve teknolojiyi

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullanma isteklili?ini temsil etmektedir.

Ölçek, ö?rencilerin yaln?zca teknik yeterliliklerini de?il, ayn? zamanda **alg?lanan yetkinliklerini** ve YZ'nin t?p mesle?inin gelece?i üzerindeki etkisine dair inançlar?n? da de?erlendirerek, haz?rbulunu?lu?un hem bili?sel hem de duyu?sal yönlerini yakalamay? hedeflemi?tir.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda kapsaml? geçerlik analizlerine yer verilmi?tir. Yap? geçerli?i, aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizi yöntemleri kullan?larak detayl?ca incelenmi?tir. Bu analizler sonucunda, ölçe?in teorik olarak beklenen dört faktörlü yap?y? destekledi?i gösterilmi?tir.

Ayr?ca, ölçe?in maddelerinin ölçmek istedi?i yap?y? gerçekten ölçtü?ünü do?rulamak amac?yla uzman görü?lerine ba?vurularak kapsam geçerli?i sa?lanm??t?r. Elde edilen bulgular, ölçe?in t?p ö?rencilerinin t?bbi YZ haz?rbulunu?lu?unu ölçmek için yeterli ve güvenilir bir araç oldu?unu kan?tlam??t?r. Geçerlik sonuçlar?, temel referans makalede ayr?nt?l? olarak sunulmu?tur.

Güvenirlik

T?bbi Yapay Zeka Haz?rbulunu?luk Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s?, Cronbach Alfa de?eri ile raporlanm??t?r. Çal??mada elde edilen yüksek Alfa katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik analizleri hem toplam ölçek puan? hem de dört alt boyut için ayr? ayr? gerçekle?tirilmi? ve tüm boyutlarda kabul edilebilir düzeyin üzerinde iç tutarl?l?k de?erleri elde edilmi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in tekrarl? ölçümlerde tutarl? sonuçlar verebilece?ini i?aret etmektedir ve orijinal makalede detayl?ca aç?klanm??t?r.

Faktör Analizi

Ölçek, yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla gerçekle?tirilen faktör analizi sonucunda 4 alt boyuttan olu?an bir yap?ya sahiptir. Toplam 22 madde, bu dört faktör alt?nda toplanarak, t?p ö?rencilerinin YZ haz?rbulunu?lu?unun çok yönlü do?as?n? yans?tmaktad?r.

Bu dört alt boyut, ö?rencilerin **istatistik ve veri bilimi yetkinlikleri**, YZ'ye yönelik genel tutumlar?, YZ'nin klinik faydalar?na ili?kin inançlar? ve bu teknolojiyi ö?renmeye yönelik motivasyonlar?n? temsil etmektedir. Faktör yap?s?, ölçe?in teorik çerçevesiyle uyumlu bulunmu?tur.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir ölçme arac? geli?tirilmi?tir).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Yaz?l? Anket/Öz Bildirim Ölçe?i.

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi Ölçek (Örne?in: Kesinlikle Kat?lm?yorum'dan Kesinlikle Kat?l?yorum'a).

Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: T?p Fakültesi Ö?rencileri.

Ya? Grubu: Üniversite ö?rencisi ya? grubu (genellikle 18-25 ya? aras?).

Popülasyon Detaylar?: T?p fakültesi ö?rencilerinin çe?itli akademik seviyelerinden örneklem al?nm??t?r.

Test Metodolojisi: 22 maddelik, 4 alt boyutu ölçen öz bildirim ölçe?i. Uygulama süresi k?sad?r ve çevrimiçi veya bas?l? formatta uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

MAIRS-MS, T?bbi Teknoloji, Dijital Sa?l?k, Yapay Zeka Haz?rbulunu?lu?u, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Süleyman Ayhan Çal??kan

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Makalede belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: ayhanca@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makale detaylar?nda belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2021.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in yay?mland??? kaynak (BMC Medical Education) aç?k eri?im (Open Access) bir dergidir. Ticari olmayan, e?itim ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için izinler genellikle referans gösterilmek suretiyle sa?lanabilir. Detayl? kullan?m ve izin bilgileri için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve ek dosyalar? PDF format?nda mevcuttur. Orijinal PDF dosyalar? buradan indirilebilir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

tibbi-yapay-zeka-hazirbulunusluk-olcegi-toad.pdf
tibbi-yapay-zeka-hazirbulunusluk-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Karaca, O., Çal??kan, S. A., & Demir, K. (2021). Medical artificial intelligence readiness scale for medical students (MAIRS-MS)-development, validity and reliability study. *BMC medical education, 21*(1), 1-9. Makalenin tam metnine ve detaylar?na a?a??daki DOI linki üzerinden eri?ilebilir: https://doi.org/10.1186/s12909-021-02546-6

T?bbi Yapay Zeka Haz?rbulunu?luk Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek toplam 4 alt boyutu ölçen 22 maddeden olu?maktad?r. A?a??daki maddeler, ölçe?in yap?s?ndan örnekler sunmaktad?r.

Veri bilimi konusundaki temel kavramlar? tan?mlayabilirim.
?statistik bilimi hakk?nda temel kavramlar? tan?mlayabilirim.
Yapay zeka sistemlerinin nas?l çal??t???n? aç?klayabilirim.
Yapay zeka ile ilgili temel kavramlar? tan?mlayabilirim.
Yapay zekan?n t?pta kullan?m alanlar?n? biliyorum.
Yapay zekan?n t?bbi tan?da kullan?lmas? gerekti?ine inan?yorum.
Yapay zekan?n tedavi planlamas?nda kullan?lmas? gerekti?ine inan?yorum.
Yapay zekan?n t?bbi görüntülemede kullan?lmas? gerekti?ine inan?yorum.
Yapay zekan?n hastal?klar?n önlenmesinde kullan?lmas? gerekti?ine inan?yorum.
Yapay zekan?n sa?l?k hizmetlerindeki etkinli?i art?raca??na inan?yorum.
Yapay zekan?n t?bbi hatalar? azaltaca??na inan?yorum.
Yapay zekan?n hastalarla ileti?im becerimi geli?tirece?ine inan?yorum.
Yapay zekan?n t?p e?itimime katk? sa?layaca??na inan?yorum.
Yapay zekan?n t?p mesle?inin gelece?i için önemli oldu?una inan?yorum.
Yapay zekan?n t?p mesle?inde yerimi almas?ndan endi?e etmiyorum.
Yapay zeka ile ilgili e?itim almaktan heyecan duyar?m.
Yapay zeka teknolojilerini ö?renmek için zaman ay?r?r?m.
Yapay zeka ile ilgili yeni bilgileri takip etmeyi seviyorum.
Yapay zeka becerilerimi art?rmak için kurslara kat?labilirim.
Yapay zeka teknolojilerini kullanmak benim için zor de?ildir.
Yapay zeka uygulamalar?n? kullan?rken kendime güvenirim.
Yapay zeka ile ilgili e?itim materyallerini kolayca anlayabilirim.

ARABPSYCHOLOGY.COM